

ΑΣΚΗΣΗ 1

Εκφώνηση

Να μετατρέψετε τις ακόλουθες προτάσεις στον πλάγιο λόγο με όλες τις δυνατές μορφές χρησιμοποιώντας ως ρήμα εξάρτησης αυτό που δίνεται σε παρένθεση.

1. Τὰ πλοῖα κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ. (οὗτος λέγει...)
2. Ὅτε ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὦν. (Οὗτος διηγεῖτο ὅτι...)
3. Ὡ ἄνδρες, μὴ θαυμάζετε ὅτι χαλεπῶς φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασι. (Κλέαρχος ἐκέλευε...)
4. Ὁ μέλλεις ποιεῖν, μὴ λέγε. (Συνεβούλευεν...)
5. Φίλιππος, εἰ τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, οὐκ ἂν ἐκτῆσατο τοσαύτην δύναμιν. (Γιγνώσκομεν...)
6. Πῶς ἂν τὴν μάχην συμφορώτατα ἡμῖν αὐτοῖς ποιήσαιμεν; (Εβουλεύοντο ..)
7. Οὗτος οὐ ποιεῖ ταῦτα. (Ἔγνωσαν...)
8. Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ. (Ἐφη Σωκράτης...)
9. Ἐπειδὴν ἡ στρατεία λήξῃ, εὐθὺς ἀποπέμψω σε. (Ἐφη..)
10. Ὁ βασιλεὺς ἐν τοῖς σκευοφόροις ἐστί. (Οἱ Ἕλληνες ἤσθοντο...)

Λύση

- 1 «Τὰ πλοῖα κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ. (οὗτος λέγει...)»:
Οὗτος **λέγει** τὰ πλοῖα **κατακαῦσαι**, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ.
Οὗτος **λέγει ὅτι** τὰ πλοῖα κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ.
2. «Ὅτε ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὦν. (Οὗτος διηγεῖτο ὅτι...)» :
Οὗτος **διηγεῖτο ὅτι**, ὅτε ἡ μάχη **γένοιτο**, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν **τύχοι** ὦν.
3. «Ὡ ἄνδρες, μὴ θαυμάζετε ὅτι χαλεπῶς φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασι. (Κλέαρχος ἐκέλευε...)»:
Κλέαρχος **ἐκέλευε** τοὺς ἄνδρας μὴ **θαυμάζειν ὅτι** χαλεπῶς **φέροι** τοῖς παροῦσι πράγμασιν.
4. Ὁ μέλλεις ποιεῖν, μὴ λέγε. (Συνεβούλευεν...):
Συνεβούλευεν αὐτῷ, ὁ **μέλλοι** ποιεῖν, μὴ **λέγειν**.
5. «Φίλιππος, εἰ τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, οὐκ ἂν ἐκτῆσατο τοσαύτην δύναμιν. (Γιγνώσκομεν...)»:
Γιγνώσκομεν Φίλιππον, εἰ τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, οὐκ **ἂν κτησάμενον** τοσαύτην δύναμιν.
Γιγνώσκομεν Φίλιππον ὅτι, εἰ τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, οὐκ **ἂν ἐκτῆσατο** τοσαύτην δύναμιν.
Γιγνώσκομεν Φίλιππον, εἰ τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, οὐκ **ἂν κτήσασθαι** τοσαύτην δύναμιν.
6. «Πῶς ἂν τὴν μάχην συμφορώτατα ἡμῖν αὐτοῖς ποιήσαιμεν; (Εβουλεύοντο ..)»:
Ἐβουλεύοντο ὅπως ἂν τὴν μάχην συμφορώτατα **σφίσιν αὐτοῖς ποιήσαιεν**.
7. «Οὗτος οὐ ποιεῖ ταῦτα. (Ἔγνωσαν...)»:
Ἔγνωσαν τοῦτον οὐ **ποιοῦντα** ταῦτα.
Ἔγνωσαν ὅτι οὗτος οὐ **ποιοῖ / ποιοίη** ταῦτα.
Ἔγνωσαν τοῦτον οὐ **ποιεῖν** ταῦτα.
8. «Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ. (Ἐφη Σωκράτης...)»:
Ἐφη Σωκράτης **καταβῆναι** χθὲς εἰς Πειραιᾶ.
9. «Ἐπειδὴν ἡ στρατεία λήξῃ, εὐθὺς ἀποπέμψω σε. (Ἐφη...)»:
Ἐφη, ἐπειδὴν ἡ στρατεία **λήξῃ**, εὐθὺς **ἀποπέμψειν** τοῦτον. (διατηρεῖται ἡ υποτακτική στη δευτερεύουσα, διότι δηλώνει σκέψη του υποκειμένου του ρήματος).
10. «Ὁ βασιλεὺς ἐν τοῖς σκευοφόροις ἐστί. (Οἱ Ἕλληνες ἤσθοντο..)»:
Οἱ Ἕλληνες **ἤσθοντο** τὸν βασιλέα ἐν τοῖς σκευοφόροις **ὄντα**.
Οἱ Ἕλληνες **ἤσθοντο** τὸν βασιλέα ἐν τοῖς σκευοφόροις **εἶναι**.
Οἱ Ἕλληνες **ἤσθοντο** ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐν τοῖς σκευοφόροις **εἶη**.

ΑΣΚΗΣΗ 2

Εκφώνηση

Στα παρακάτω παραδείγματα να τρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο.

1. Ἀλλὰ διαλέγου καὶ μάθε πρῶτον τίνες εἰσὶν. (ρήμα εξάρτ.: **παρήναι**).

2. Τί φῶμεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν; (ρήμα εξάρτ.: **ἠπόρει**).
3. Ἀλλ’ ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες, μὴ πάθωμεν ταῦτα, ἀλλ’ ἴωμεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. (ρήμα εξάρτ.: **παραινεῖ**).
4. Πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; (ρήμα εξάρτ.: **ἠρώτα**).
5. Ὁ Σώκρατες, ἐγὼ μὲν ᾧμην τοὺς φιλοσοφοῦντας εὐδαιμονεστέρους χρῆναι γίγνεσθαι. (ρήμα εξάρτ.: **λέγει**).

Λύση

1. Ἀλλὰ **παρῆνει** διαλέγεσθαι καὶ μαθεῖν πρῶτον τίνες εἶεν.
2. **Ἦπόρει** τί φαῖεν πρὸς ταῦτα. ἄλλο τι ἢ ὁμολογοῖεν.
3. **Παραινεῖ** τοῖς ἀνδράσι μὴ παθεῖν ταῦτα, ἀλλ’ ἰέναι ἐπὶ τοὺς πολεμίους.
4. **Ἦρώτα** πότερον ὡς αἱ τέχναι νενεμημένα εἶεν, οὕτω καὶ ταύτας νείμειε.
5. **Λέγει** τῷ Σωκράτει ὅτι ᾧετο τοὺς φιλοσοφοῦντας εὐδαιμονεστέρους χρῆναι γίγνεσθαι.

■ ΑΣΚΗΣΗ 3

Εκφώνηση

Να μετατρέψετε σε πλάγιο λόγο τις επόμενες προτάσεις χρησιμοποιώντας ως ρήμα εξάρτησης αυτό που δίνεται σε παρένθεση.

1. Τίς ἔστιν ἡ χώρα; (Ξενοφῶν ἀνηρώτα)
2. Βούλει τι, ὦ Κῦρε, παραγγεῖλαι; (Ξενοφῶν ἤρετο Κῦρον).
3. Ἀναπλευσῇ (< ἀναπλέομαι = ἔρχομαι) ἔχων ἀργύριον; (Ἡρώτων αὐτὸν)
4. Πέρσης εἰμί, πορεύομαι δὲ ἀπὸ τοῦ Τιριβάζου στρατοπέδου, ὅπως τὰ ἐπιτήδεια λάβω. (Ἐφη)
5. Ὁ Ἀγησίλαος ὅπως βοηθήσῃ τοῖς τυράννοις, πράγματα τῇ πόλει παρέχει. (Ἐλεγον οἱ πολῖται)
6. Ἵστε τι χωρίον ἔξω τῆς Ἀττικῆς, ἔνθα οὐ προσβατὸν θανάτῳ; (Σωκράτης ἐπισκώπτων ἠρώτα)
7. Εἰ μὴ βοηθήσετε, στρατεύσουσιν ἐφ’ ἡμᾶς. (Οἱ Ὀλύνθιοι εἶπον αὐτοῖς)
8. Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πέφευγεν ἐν τῷ σταθμῷ. (Ἐλεγε)
9. Κλέαρχε, ἦκε. (Κῦρος παραγγέλλει (+ δοτική))
10. Ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπωμαι; (Ὀρῶ σε ἀποροῦντα)
11. Τί ἂν ποιῶν τὸν βίον εὐδαιμονέστατα διατελέσαιμι; (Ἐπερωτᾷ τὸν θεὸν)

Λύση

1. Τίς ἔστιν ἡ χώρα; (Ξενοφῶν ἀνηρώτα)

Ξενοφῶν ἀνηρώτα ἦτις εἶη ἡ χώρα.

2. Βούλει τι, ὦ Κῦρε, παραγγεῖλαι; (Ξενοφῶν ἤρετο Κῦρον).

Ξενοφῶν ἤρετο Κῦρον εἰ βούλοιτό τι παραγγεῖλαι.

3. Ἀναπλευσῇ (< ἀναπλέομαι = ἔρχομαι) ἔχων ἀργύριον; (Ἡρώτων αὐτὸν)

Ἡρώτων αὐτὸν εἰ ἀναπλευσοῖτο ἔχων ἀργύριον.

4. Πέρσης εἰμί, πορεύομαι δὲ ἀπὸ τοῦ Τιριβάζου στρατοπέδου, ὅπως τὰ ἐπιτήδεια λάβω. (Ἐφη)

Ἐφη Πέρσης εἶναι, πορεύεσθαι δὲ ἀπὸ τοῦ Τιριβάζου στρατοπέδου, ὅπως τὰ ἐπιτήδεια λάβοι.

5. Ὁ Ἀγησίλαος ὅπως βοηθήσῃ τοῖς τυράννοις, πράγματα τῇ πόλει παρέχει. (Ἐλεγον οἱ πολῖται)

Ἐλεγον οἱ πολῖται τὸν Ἀγησίλαον, ὅπως βοηθήσοι τοῖς τυράννοις, πράγματα τῇ πόλει παρέχειν.

Ἐλεγον οἱ πολῖται ὅτι ὁ Ἀγησίλαος, ὅπως βοηθήσοι τοῖς τυράννοις, πράγματα τῇ πόλει παρέχοι.

6. Ἵστε τι χωρίον ἔξω τῆς Ἀττικῆς, ἔνθα οὐ προσβατὸν θανάτῳ; (Σωκράτης ἐπισκώπτων ἠρώτα)

Σωκράτης ἐπισκώπτων ἠρώτα εἰ εἰδείησάν τι (ἢ εἰδεῖέν τι) χωρίον ἔξω τῆς Ἀττικῆς, ἔνθα οὐ προσβατὸν θανάτῳ.

7. Εἰ μὴ βοηθήσετε, στρατεύσουσιν ἐφ’ ἡμᾶς. (Οἱ Ὀλύνθιοι εἶπον αὐτοῖς)

Οἱ Ὀλύνθιοι εἶπον αὐτοῖς ὅτι, εἰ μὴ βοηθήσουσιν, στρατεύσουσιν ἐπ’ αὐτούς.

Οἱ Ὀλύνθιοι εἶπον αὐτοῖς, εἰ μὴ βοηθήσουσιν, στρατεύσειν ἐπ’ αὐτούς.

8. Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πέφευγεν ἐν τῷ σταθμῷ. (Ἐλεγε)

Ἐλεγε Κῦρον μὲν τεθνηκέναι, Ἀριαῖον δὲ πεφευγέναι ἐν τῷ σταθμῷ.

Ἐλεγε ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγῶς εἶη ἐν τῷ σταθμῷ.

Σημείωση: Στις δύο ειδικές προτάσεις του παραπάνω παραδείγματος παρατηρούμε εναλλαγή εγκλίσεων (τέθνηκεν: οριστική, πεφευγῶς εἶη: ευκτική του πлагίου λόγου), γιατί η μεν οριστική εκφράζει την είδηση του θανάτου του Κύρου ως γεγονός αδιαμφισβήτητο, ενώ η ευκτική του πлагίου λόγου παρουσιάζει την είδηση της καταφυγής του Αριαίου στον σταθμό με αμφιβολία για την εγκυρότητά της, τη θεωρεῖ απλῶς πολύ πιθανή).

9. Κλέαρχε, ἦκε. (Κῦρος παραγγέλλει + δοτική)

Κῦρος παραγγέλλει Κλεάρχῳ ἦκειν.

10. Ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπωμαι; (Ὀρῶ σε ἀποροῦντα)

Ὀρῶ σε ἀποροῦντα ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπη.

11. Τί ἂν ποιῶν τὸν βίον εὐδαιμονέστατα διατελέσαιμι; (Ἐπερωτᾷ τὸν Θεὸν)
Ἐπερωτᾷ τὸν Θεὸν τί ἂν ποιῶν τὸν βίον εὐδαιμονέστατα διατελέσαι (ἢ διατελέσειεν).

▪ **ΑΣΚΗΣΗ 4**

Εκφώνηση

Να τρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από το ρήμα στην παρένθεση:

- 1. Βουλευήσθε περὶ τῶν αἰχμαλώτων (Λύσανδρος τοὺς συμμάχους ἐκέλευσε).
- 2. Ἡμῖν οὐδὲν ἔστιν ἀγαθὸν ἄλλο εἰ μὴ ὄπλα καὶ ἀρετὴ (Θεόπομπος εἶπεν).
- 3. Αἰφικοντό ποτε εἰς Παναθήναια Ζήνων τε καὶ Παρμενίδης (ἔλεγεν Πυθόδωρος).
- 4. Πότερον βούλει μένειν ἢ ἀπιέναι; (Ἡ μήτηρ διηρώτα τὸν Κῦρον).
- 5. Ἡ πόλις κατελήφθη (Ἦισθοντο).
- 6. Ἐὰν ἡμῖν φίλια ταῦτ’ ἦ βεβαίως, πέριξ τὴν Πελοπόννησον πολεμήσομεν (Ἐπρεσβεύοντο ὀρῶντες).

Λύση

- 1. Βουλευήσθε περὶ τῶν αἰχμαλώτων (Λύσανδρος τοὺς συμμάχους ἐκέλευσε).
Λύσανδρος τοὺς συμμάχους ἐκέλευσε *βουλευέσθαι περὶ τῶν αἰχμαλώτων*.
- 2. Ἡμῖν οὐδὲν ἔστιν ἀγαθὸν ἄλλο εἰ μὴ ὄπλα καὶ ἀρετὴ (Θεόπομπος εἶπεν).
Θεόπομπος εἶπεν *ὅτι σφίσιν οὐδὲν εἴη ἀγαθὸν ἄλλο εἰ μὴ ὄπλα καὶ ἀρετὴ*.
Θεόπομπος εἶπεν *σφίσιν οὐδὲν εἶναι ἀγαθὸν ἄλλο εἰ μὴ ὄπλα καὶ ἀρετὴ*.
- 3. Αἰφικοντό ποτε εἰς Παναθήναια Ζήνων τε καὶ Παρμενίδης (Ἔλεγεν Πυθόδωρος).
Ἔλεγεν Πυθόδωρος *ὅτι αἰφίκοιντό ποτε εἰς Παναθήναια Ζήνων τε καὶ Παρμενίδης*.
Ἔλεγεν Πυθόδωρος *αἰφικεσθαί ποτε εἰς Παναθήναια Ζήνωνά τε καὶ Παρμενίδην*.
- 4. Πότερον βούλει μένειν ἢ ἀπιέναι; (Ἡ μήτηρ διηρώτα τὸν Κῦρον).
Ἡ μήτηρ διηρώτα τὸν Κῦρον *πότερον βούλοιτο μένειν ἢ ἀπιέναι*.
- 5. Ἡ πόλις κατελήφθη (Ἦισθοντο).
Ἦισθοντο τὴν πόλιν *καταληφθεῖσαν*.
- 6. Ἐὰν ἡμῖν φίλια ταῦτ’ ἦ βεβαίως, πέριξ τὴν Πελοπόννησον καταπολεμήσομεν (Ἐπρεσβεύοντο ὀρῶντες).
Ἐπρεσβεύοντο ὀρῶντες, *εἰ σφίσιν φίλια ταῦτ’ εἴη βεβαίως, πέριξ τὴν Πελοπόννησον καταπολεμήσοντες*.